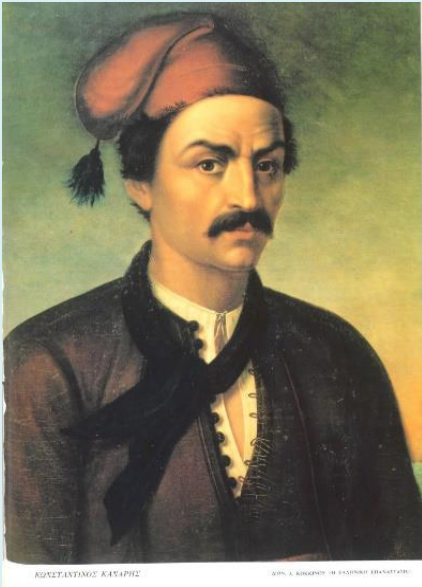

Κωνσταντίνος Κανάρης

Επέλεξα να σας παρουσιάσω τον Κωνσταντίνο Κανάρη, γνωστό και ως «Μπουρλοτιέρη». Άλλωστε, όπως είπε και ο ίδιος λίγο πριν πεθάνει, ήθελε να δώσει στη πατρίδα ότι του απέμεινε: την καρδιά του. Και πράγματι το έκανε. Η αγάπη του για αυτήν φαίνεται από την επιθυμία του να συμμετάσχει και να θυσιάσει τη ζωή του στον απελευθερωτικό Αγώνα του 1821. Με

εντυπωσίασε ιδιαίτερα η ακεραιότητα του χαρακτήρα του και η φιλοτιμία του. Επίσης, όταν η κοινωνία θέλησε να του αποδώσει τιμητική σύνταξη για τις υπηρεσίες που προσέφερε, ο ίδιος αρνήθηκε, διότι δεν ήθελε να φανεί ως πράξη που αποσκοπεί στην ικανοποίηση προσωπικών συμφερόντων. Πολλοί τον ξεχωρίζουν για τη σωφροσύνη και την οξυδέρκεια του στις ναυτιλιακές υποθέσεις. Θεωρώ ότι είναι μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες του Αγώνα, καθώς αφιέρωσε όλη του τη ζωή υπηρετώντας τη κοινή μας πατρίδα και τη θρησκεία.

❖ Περί καταγωγής

Ο Κωνσταντίνος Κανάρης γεννήθηκε το 1793 στα Ψαρά, στους κόλπους μιας οικογένειας με μεγάλη ναυτική παράδοση. Το πραγματικό του όνομα ήταν Κωνσταντής Νικολάου Σπηλιωτέας. Το Κανάρης είναι ψευδώνυμο. Ο πατέρας του Μιχαήλ ή Μικές Κανάργιος ή Κανάριος διατέλεσε επανειλημμένα δημογέροντας του νησιού, ενώ μητέρα του ήταν η Μαρώ Μπουρέκα. Σε νεαρή ηλικία έχασε τον πατέρα του και μη έχοντας άλλη διέξοδο άρχισε να δουλεύει σε πλοία άλλων συγγενών του ως μούτσος(ναύτης που δουλεύει για την απόκτηση εμπειρίας) ,που μετέφερε Σουλιώτες από την Πάργα στη Λευκάδα,κυρίως του θείου του Δημήτρη Μπουρέκα. Μάλιστα,μετά τον θάνατο του θείου του, σε ηλικία μόλις 20 ετών ανέλαβε καπετάνιος του πλοίου και ταξίδεψε σε όλη τη Μεσόγειο.Δύο χρόνια αργότερα παντρεύτηκε τη Δέσποινα Μανιάτη, κόρη της αριστοκρατικής και γνωστής ναυτικής οικογένειας των Ψαρών, με την οποία απέκτησαν επτά παιδιά.

❖ *Περί ναυτικών επιχειρήσεων*

Όταν έμαθε ότι ξέσπασε επανάσταση στη Μολδαβία από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, έσπευσε να συμμετάσχει στον πρώτο πολεμικό στόλο των Ψαριανών και σύντομα εντάχθηκε στο πυρπολικό.Από τις πρώτες επιχειρήσεις άρχισε να εξειδικεύεται στα πυρπολικά και να γίνεται ο φόβος και ο τρόμος του τουρκοαιγυπτιακού στόλου.Παρόλο που γνώριζε για τη Φιλική Εταιρεία δεν έγινε μέλος της, αν και με το ξέσπασμα της Ελληνικής Επανάστασης εκουσίως προσπάθησε με όσα μέσα διέθετε να βοηθήσει στον Αγώνα,κυρίως

κάνοντας επιδρομές στα Μικρασιατικά παράλια. Έπειτα εντάχθηκε στα πυρπολικά του στόλου των Ψαρών.

Μια από τις σημαντικότερες επιχειρήσεις του και ένα από τα χαρακτηριστικότερα γεγονότα του κατά θάλασσαν αγώνα υπήρξε η ανατίναξη της τουρκικής ναυαρχίδας τον Ιούνιο 1822. Ο ελληνικός στόλος δεν κατάφερε να σώσει τη Χίο από την τουρκική σφαγή (30 Μαρτίου 1822). Ωστόσο, ο Κανάρης ανέλαβε να βάλει μπουρλότο στη ναυαρχίδα του Καρά Αλή, επικεφαλής του στρατού που έσφαξε τους κατοίκους και έκαψε το νησί. Την επιχείρηση θα εκτελούσαν τα πυρπολικά του Κανάρη και του Ανδρέα Πιπίνου, ως αντίποινα για τη καταστροφή του νησιού και τη γενοκτονία των Ελλήνων κατοίκων του. Στο εγχείρημα βοήθησαν δύο παράγοντες: αφενός ότι η νύχτα ήταν πολύ σκοτεινή καθώς δεν είχε φεγγάρι και αφετέρου ότι στο κατάφωτο κατάστρωμα της ναυαρχίδας οι Τούρκοι γιόρταζαν το Μπαϊράμι, κι έτσι τα μέτρα φρούρησης ήταν ελλιπή. Η φωτιά απ' το μπουρλότο μεταδόθηκε ταχύτατα στο καράβι. Πριν προλάβουν να απομακρυνθούν απ' αυτό οι πρώτες σωστικές λέμβοι, η φωτιά έφτασε στην πυριτιδαποθήκη, η οποία ανατινάχθηκε αμέσως. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολλά θύματα! 2.000 νεκροί Οθωμανοί! Μεταξύ αυτών ο ναύαρχος Καρά Αλής, αξιωματικοί του και πολλοί

ναύτες. Το πυρπολικό του Πιπίνου προσέγγισε την υποναυαρχίδα, αλλά δεν κατάφερε να την καταστρέψει. Της προκάλεσε όμως αρκετές ζημιές. Έτσι, η προσπάθεια αυτή στέφθηκε με επιτυχία, συγκλονίζοντας όλη την Ευρώπη!

Ο Κανάρης πλέον ήταν ήρωας. Λόγω των επιτυχιών αυτών αποκτά την παγκόσμια φήμη του «μπουρλοτιέρη» ή «πυρπολητή».

Επίσης, στις 29 Οκτωβρίου 1822, μεταξύ Τενέδου και Τρωάδας, ανατινάζει την τουρκική υποναυαρχίδα, του νέου αρχιναυάρχου Κακλαμάν Μεχμέτ Πασά. Ο Κανάρης, συνοδευόμενος από το Δημήτριο Βρατσάνο, πέρασε ανάμεσα από τον τουρκικό στόλο και μη μπορώντας να προσεγγίσει το πλοίο του ναυάρχου, κόλλησε το πυρπολικό του στην αντιναυαρχίδα «Ρίαλα-Γεμισί» και την τίναξε στον αέρα. (800 νεκροί ναύτες). Ο Κακλαμάν Πασάς Μεχμέτ σήκωσε άγκυρα και κατέφυγε στον Ελλήσποντο.

Ο Κανάρης πραγματοποίησε επιθέσεις στα μικρασιατικά παράλια, αλλά χωρίς μεγάλη επιτυχία. Δεν μπόρεσε, επίσης, να κάνει τίποτε, όταν το 1824 ο Χοσρέφ-Μεχμέτ Πασάς κατέστρεψε τα Ψαρά. Όμως, τον Αύγουστο του 1824 πυρπόλησε μια μεγάλη φρεγάτα (μετέπειτα θωρηκτά, πολεμικά πλοία) του Χοσρέφ στη Σάμο και μια κορβέττα (γρήγορο πολεμικό πλοίο) στα Μυτιλήνη τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους, εκδικούμενος την καταστροφή της Κάσου και της πατρίδας του (600 νεκροί Οθωμανοί).

Η τολμηρότερη ενέργειά του θεωρείται η απόπειρά του να πυρπολήσει μέσα στο λιμάνι της Αλεξανδρείας τον αιγυπτιακό στόλο, τον Ιούλιο του 1825. Βέβαια, κατάφερε να πλήξει σημαντικά τον στόλο, παραπλανώντας τον εχθρό και υψώνοντας Ρώσικη σημαία, με αποτέλεσμα να μη γίνει αρχικά αντιληπτός και να επιφέρει ζημιές. Αν και η επιχείρηση λόγω των καιρικών συνθηκών δεν στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία, επειδή άλλαξε ξαφνικά η κατεύθυνση του ανέμου, η συμμετοχή του Κανάρη ήταν ζωτικής σημασίας. Πιθανόν, αν ο ίδιος δεν έπαιρνε τη γενναία απόφαση να χτυπήσει τον στόλο των Αιγυπτίων θα εκινείτο εναντίον της επανάστασης εντός μικρού χρονικού διαστήματος με απρόβλεπτες συνέπειες για τον ελληνικό Αγώνα.

❖ *Περί πολιτικής σταδιοδρομίας*

Η συμβολή του στην επιτυχία της ελληνικής επανάστασης στάθηκε αναμφισβήτητη και αυτό έγινε αντιληπτό και μετά το τέλος της, όταν κατάφερε να αναλάβει σημαντικές πολιτικές θέσεις. Ήδη από το 1826 είχε αναλάβει κυβερνήτης του νέου πλοίου «Ελλάς», ενώ το 1827 αντιπροσώπευσε τα Ψαρά στην Γ' Εθνοσυνέλευση στη Τροιζήνα, υπό την ιδιότητα του πληρεξούσιου. Μετά την ανάδειξη του Καποδίστρια ως πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας καθώς ήταν και ένας από τους πιο θερμούς υποστηρικτές του,

ο Κωνσταντίνος Κανάρης διορίστηκε φρούραρχος της Μονεμβασιάς. Συγκεκριμένα, βοήθησε στην αντιμετώπιση των ανταρτών στη Μάνη και στην Ύδρα. Μετά τη δολοφονία του Κυβερνήτη, αποσύρθηκε από την ενεργό δράση και εγκαταστάθηκε στην Ερμούπολη της Σύρου.

Κατά την Οθωνική περίοδο (1833-1862) ανακλήθηκε στην υπηρεσία και έφθασε μέχρι τον βαθμό του ναυάρχου, ενώ διορίστηκε υπουργός Ναυτικών στην κυβέρνηση Ανδρέα Μεταξά, στην κυβέρνηση του Ιωάννη Κωλέττη αλλά και στην κυβέρνηση του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου το 1854. Κατόπιν, διορίστηκε γερουσιαστής και αναμείχθηκε στην πολιτική με το Ρωσικό Κόμμα. Συμμετείχε στην επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843, που ανάγκασε τον Όθωνα να παραχωρήσει Σύνταγμα.

Μετά την έξωση του Όθωνα, το 1862, έγινε μέλος της τριανδρίας υπό τον Δημήτριο Βούλγαρη και τον Μπενιζέλο Ρούφο σχηματίζοντας προσωρινή κυβέρνηση. Μάλιστα ταξίδεψε μαζί με άλλους μέχρι τη Δανία προσφέροντας τον ελληνικό θρόνο στον βασιλιά Γεώργιο Α' και ανέλαβε υπουργός Ναυτικών στην κυβέρνηση Ρούφου αλλά και δύο φορές Πρωθυπουργός. Κατόπιν, το 1864 διετέλεσε 2 φορές πρωθυπουργός

Έπειτα αποσύρθηκε από την ενεργό πολιτική, έχοντας ήδη φτάσει 75 ετών και ιδιώτευσε στο σπίτι του στην Κυψέλη. Επανήλθε στην πολιτική το 1877, κατά τη διάρκεια του Ρωσοτουρκικού Πολέμου, σε ηλικία 82 ετών, σχηματίζοντας οικουμενική κυβέρνηση για να αντιμετωπιστούν οι δύσκολες για τη χώρα περιστάσεις.

Έγινε ο πρώτος που συμπλήρωσε 4 πρωθυπουργίες, ενώ ήταν ο μόνος πρωθυπουργός που επί των ημερών του η Βουλή ψήφισε ή αναθεώρησε το Σύνταγμα της Ελλάδας δύο φορές, το 1844 και το 1864. Πέθανε όντας εν ενεργεία Πρωθυπουργός

στις 2 Σεπτεμβρίου του 1877, από ανακοπή καρδιάς.

Η φήμη του γρήγορα ξεπέρασε τα στενά όρια του ελληνικού χώρου. Ιδιαίτερα, ενέπνευσε σημαντικούς Ευρωπαίους καλλιτέχνες και συγγραφείς, οι οποίοι έγραψαν γι' αυτόν, όπως ο λόρδος Βύρων, ο Μπερανζέ, ο Φον Χες, ο Βίκτωρ Ουγκώ. Χαρακτηριστικά ο άγγλος ιστορικός Γκόρντον σημείωνε ότι «είναι ο πιο έξοχος εκπρόσωπος του ηρωισμού, που η Ελλάδα όλων των εποχών μπορεί να υπερηφανεύεται».

Το μοναδικό θάρρος και η ξεχωριστή εθνική συνείδηση του Κωνσταντίνου Κανάρη αποτέλεσε το κυριότερο γνώρισμα του που έμεινε αναλλοίωτο μέσα στους αιώνες. Ακόμα και αν οι νεότεροι δεν θυμούνται ή δεν γνωρίζουν την πολιτική του σταδιοδρομία, σίγουρα θυμούνται και γνωρίζουν την ανδρεία του «Μπουρλοτιέρη» καθ' όλη τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

BINTEO:

<https://hellenic-college.gr/wp-content/uploads/works/1821/videos/kanaris.mp4>

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- ✓ *Βικιπαίδεια* (<https://hellenic-college.gr/wp-content/uploads/works/1821/videos/kanaris.mp4>)
- ✓ *Σαν σήμερα* (<https://www.sansimera.gr/biographies/341>)
- ✓ *Hellenic College* ([https://hellenic-college.gr/wp-content/uploads/works/1821/heroes/konstantinos kanaris/index.html](https://hellenic-college.gr/wp-content/uploads/works/1821/heroes/konstantinos_kanaris/index.html))
- ✓ *Vrellis* (<https://www.vrellis.gr/konstantinos-kanaris-1790-1877/>)
- ✓ *Μηχανή του Χρόνου*
(<https://www.mixanitouxronou.gr/istoriko-ntokoymento-to-teleytaio-antio-ston-mpoyrlotieri-toy-1821-konstantino-kanari/>)
- ✓ *Ελεύθερος Τύπος*
(<https://eleftherostypos.gr/istories/599861-kwnstantinos-kanarhs-o-thrulikos-purpolhths-ths-epanastashs/>)

Χριστίνα Τζίμα Γ'3 /ΓΑΣ2